

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

GEORGE SAUNDERS
ZIUA
ELIBERĂRII

Traducere din engleză de
RADU ȘOROP

HUMANITAS
fiction

Redactor: Anca Dumitru
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Marilena Brînzan
DTP: Iuliana Constantinescu, Veronica Dinu

Tipărit la Artprint

GEORGE SAUNDERS

LIBERATION DAY

Copyright © 2022 by George Saunders

All rights reserved.

This edition published by arrangement with Random House,
an imprint and division of Penguin Random House LLC

© HUMANITAS FICTION, 2025,
pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Saunders, George

Ziua eliberării / George Saunders;

trad. din engleză de Radu Șorop. –

București: Humanitas Fiction, 2025

ISBN 978-606-097-575-5

I. Șorop, Radu (trad.)

821.111

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 / 408 83 50, fax 021 / 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

Pentru Paula

Ziua eliberării

Este ziua trei de Interval.

Un Interval mai degrabă lung, pentru noi.

Întreaga zi, ne punem întrebări: Când se va întoarce dl U.? La Podium? Sunt Untermeyerii (dl U., dna U., fiul adult Mike) mulțumiți? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce nu? Când ni se va cere următoarea dată să Glăsuim? Despre ce, cu care savoare?

Ne punem întrebări cu înfrigurare. Deși nu cu voce tare. Căci ar putea exista Penalizare. Poți fi dezAninat sub ochii posaci ai celorlalți și adus într-o mai degrabă Zonă de Penalizare. (Aici, la Untermeyeri, o baracă din curte.) În Penalizare, stai în beznă printre lopeți. Poți vorbi. Dar nu poți Glăsu. Cum ai putea?! Pentru a te bucura de însuflețirea anume a Glăsurii, trebuie să fii Aninat. La Peretele Glăsurii.

Altfel, vorbești astfel.

Așa cum vă vorbesc eu vouă acum.

În cuvinte simple, neinspirat, nimic de-a face cu frumusețea.

Auzindu-l pe dl U. venind pe coridor, ne punem întrebarea: Ar putea astă-seară fi Companie?

Dar nu. Curând, descoperim, e simplă Repetiție. Intenția dlui U.: să improvizeze liber.

— Ted, unde ești, ce faci? vrea să știe dna U. cu vocea furioasă, de altundeva din casă.

— În Camera de Audiție, zice el. La improvizație.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu, spune ea.

Este o senzație aparte pe care o simți când dl U. ți-a trimis Impulsul, dar acesta n-a ajuns încă pe de-a întregul. Ca o previsare sau un déjà vu este felul în care Craig, și Lauren, și cu mine am descris-o în acele rare ocazii când, cu risc de Penalizare, am vorbit între noi. Odată ce Impulsul te-a învăluit pe de-a întregul, iată, îți vor veni cuvintele, fără a fi voite de – însă, cu toate acestea, circulând prin – tine, clădite, cum ar fi, pe fundația care ești tu, superstimulate de Impuls, turnate pe Subiectul ales, în așa fel încât, dacă dl U. a setat, să spunem, Nautice, oricine va fi fost ales primul va începe brusc să Glăsuiască despre chestiuni Nautice cu propria lui sau a ei savoare, dar mult mai captivant decât ar fi în stare, el sau ea, neAninat. Dl U, la improvizație, ar putea alege să ne facă pe toți să Glăsuim simultan despre Nautice; în șoaptă sau destul de tare; ar putea Muta de la dreapta la stânga (de la Craig la Lauren la mine, conform Dispunerii noastre actuale), fiecare dintre noi, pe rând, imprimând Nauticelor propriul lui sau al ei stil.

În seara aceasta, eu simt senzația de previsare/déjà vu, iar apoi, *Pe platoul întins și neted al punții principale peste care s-a abătut pieziș ultimul talaz*, mă trezesc declamând, *în toiul unui adevărat Babel de voci strigate*

în câte și mai câte dialecte și accente, mâini colilii înșfacă și dau drumul catargelor mângâiate de stropi, în timp ce ploaia bate înverșunată de-a curmezișul punții de lemn întunecat, străbătută de vinele străvechilor frânghii înverzite de floare, călcate de picioare în cizme care dau fuga să se îngrijească de un nod ori o parâmbă ce stau a plesni, în timp ce fiecare băietan se întreabă de va ieși nevătămat din furtună ori își va afla claustrofobicul gâtuitor sfârșit cufundându-se adânc, pentru a-și da duhul în cufărul de ape al lui Jones¹, alături de vietățile cu nenumărate tentacule ale abisului din...

Chiar în timp ce Glăsuiesc, sunt conștient de privilegiile miloase, compătimitoare, ale lui Craig și Lauren, priviri ce par a spune: Deși noi nu urmărim efectiv ceea ce spui, bună treabă, Jeremy, bine Glăsuit, este evident că îți dai toată silința să Glăsuiești pe marginea Nauticelor, iar dacă rezultatul este într-o oarecare măsură vag și dificil de analizat gramatical, ei bine, asta este vina dlui U., care, pare-se, ți-a setat Prolixitatea prea crescută.

Dar ei nu îndrăznesc a mă judeca cu prea mare severitate.

Căci, în curând, și Impulsurile lor vor veni.

În Pauză, rămânem Aninați, odihnindu-ne. Postura noastră actuală: brațele și picioarele rășchirate în lături, în forma literei X, fiecare dintre noi răsucit la un unghi ușor diferit.

1. „Cufărul lui Davy Jones“, eufemism bine-cunoscut în lumea anglosaxonă pentru adâncimile insondabile ale mărilor și oceanelor. (N. tr.)

Ca niște stele sau un trio de oameni căzând de la mare înălțime.

Dl U. se întoarce cu o bere și chipsuri.

— Mă gândesc, spune el, Oraș. Un peisaj citadin. Voi ce ziceți?

Din moment ce Penalizarea pentru vorbit e perpetuu în vigoare, noi dăm pur și simplu din cap, indicând: Sigur, da, Oraș sună bine.

Panoul de Comandă îi permite dlui U. să dezvolte multe nuanțe ale Glăsurii. Nu doar despre Oraș încep eu (din nou primul, remarc cu bucurie) acum a Glăsu; este Oraș, plus Trist, plus Vară; o coloratură dominantă de albastru-verde; Oraș dispus N/S de-a lungul unui râu lat. Eu sunt făcut să Glăsuiesc în propoziții scurte, concise. Lauren, urmându-mi, Glăsuiește, de asemenea, despre un Oraș orientat N/S, străbătut de un râu, însă, plus: Foame, Plouă, Exaltare, întregul ei Șnur constând într-o singură propoziție lungă. Craig este: Oraș dispus E/V, alb, Iarnă, fără râu, invadat de pisici, alternând propoziții scurte și lungi, iar către sfârșitul Șnurului, el începe să vorbească în rime sau să încerce a vorbi în rime și, de asemenea, Glăsuind sau străduindu-se să Glăsuiască – dl U. se străduiește să îl facă să Glăsuiască – în pentametrul iambic (!).

Pentru Finale, toți trei Glăsuim despre Orașele noastre la unison, în timp ce dl U. setează Crescendo, într-o asemenea măsură, încât după aceea toate trei gâtlejurile noastre efectiv ne dor, atât de energic ne face dl U. să Glăsuim acolo, la final.

În acest timp, dl U. a Înregistrat. Ne pune să ascultăm un fragment. E mulțumit. Așadar, noi suntem mulțumiți. Cine nu ar fi mulțumit? Ei bine, dna U. El o cheamă înăuntru, îi pune să asculte fragmentul.

— E doar zgomot fără noimă, Ted, spune ea și iese din încăpere.

Îl privim cu atenție pe dl U. Este el iritat? Pare a fi. Totuși, crede în continuare în noi. Ne putem da seama după zâmbet, care spune: I-a plăcut ei vreodată până acum vreo bucată a noastră?

Iar noi zâmbim înapoi: Încă nu.

Dl U. se urcă pe scara dublă pentru a înfige un drajeu în gura fiecăruia dintre noi. Jean, menajera, intră cu trei bureți cu apă în vârful unor bețe, cu care ne umezește buzele, iar apoi este Cina, iar ea ne Hrănește atașându-ne Tuburile de Hrănire Personale la Tubul de Hrănire Principal cu trei mufe, care iese din borcanul ei mare cu Mixtură pentru Cină.

Apoi se dă la o parte pentru a-și citi cartea, în timp ce noi Cinăm.

Deși cu gâtul în piuneze, avem parte de euforie: Intervalul a luat sfârșit.

Ne simțim din nou utili, creativi, parte dintr-o echipă.

Târziu în noapte, scârțâie ușa. Dna U. intră, în pijama. Vine direct la mine, ca întotdeauna.

— Jeremy, șoptește ea. Ești treaz? Nu vreau să deranjez. Dar.

— Sunt treaz, șoptesc eu.

Ea împinge ușor pe rotile Podiumul, astfel încât să nu tulbure tăcerea, îl instalează exact cum trebuie. Trage un microfon cu piedestal sub buzele mele și își montează căștile astfel încât să nu-i deranjeze pe ceilalți ori să-i atragă atenția dlui U. Așezată pe podea dinaintea mea, se întinde în spate, cu mâna ridicată, pentru a apăsa, pe Panoul de Comandă, Start.

În noaptea aceasta, este Rural, plus În Vechime; tușe de Evadare.

Încep să Glăsuiesc (sau, mai curând, conform Setărilor ei, Susurând, în microfon): despre Frumusețea ei, iar noi ne întâlnim pe marginea unui lac molcom din Italia; în propoziții simple, concrete, căci suntem fermieri; despre colinele din zare unde într-o zi, îi promit eu, ne vom face nevăzuți; suplimentar, despre Frumusețea ei; cu Specificitate destul de ridicată, iar eu mă pomenesc că, pe măsură ce îi descriu Frumusețea (șoldurile, sânii, felul în care părul îi cade peste umeri în lumina zorilor, felul în care mă face să vreau a o întrezări de cealaltă parte a mesei obștești în zilele de praznic), încep să mă excit, întocmai ca și ea, dar mai încep și, dacă mă pot exprima în felul acesta, să mă îndrăgostesc, la rândul meu, de ea, după cum, cred eu, ea începe să se îndrăgostească de mine, chiar dacă familia ei, familia ei de fermieri, nu-și dorește asta, fiindcă ea este logodită cu mare fudul de gnom de om, fiu al celei mai bogate familii din orașel, iar în timp ce noi trecem mână în mână printr-o turmă de oi aparținând familiei acestuia, care deține și moara din depărtare, ea se apleacă înspre mine, indicând (eu Susur

toate acestea în microfon): nu îl vreau nici pe el, nici oile lui, doar pe tine.

Un nou Detaliu în noaptea aceasta: se apropie o furtună. Nu peste mult timp, suntem ciuciulete, iar eu îmi scot veșmântul de deasupra și îl petrec peste umerii ei zvelți. Furtuna îi aparține; este în Setările ei, parte din Rural. Însă acoperirea cu veșmântul îmi aparține; eu ofer asta și văd că ei îi face plăcere, adevăratei ea, stând cu picioarele încrucișate acolo, în fața mea.

Apoi, sub o cascadă sau, de fapt, puțin într-o parte, facem dragoste, iar eu descriu asta bine și, deși sunt Aninat, iar prin urmare nu mă pot bucura de mine, dna U. nu este Aninată, și poate chiar se bucură de sine.

Așa cum deseori se întâmplă, mă întreb dacă nu cumva dnei U. i-ar putea trece prin minte, odată ce a fost în felul acela despovărată, să se ridice, să vină la mine, să mă despovăreze.

Dar nu îi trece. Nu pare să-i treacă asta prin minte. Niciodată nu îi trece. Niciodată până acum.

Ceea ce este, întotdeauna sunt de părere, odată ce excitarea s-a disipat, probabil cel mai bun lucru.

Ea doar se ridică brusc în picioare, își scoate căștile și, ca plină de regret, mută cu bruschete Panoul de Comandă pe roțile înapoi unde era, recalibrează Butoanele Rotative așa cum erau, se apropie de Lauren, apoi de Craig, luminându-i discret cu mobilul pentru a vedea dacă au fost treji în timpul a ceea ce tocmai s-a petrecut. Ca de obicei, ajunge la concluzia că nu. Uneori, într-adevăr, ei nu sunt. (În mod paradoxal, deși Aninați și inerți întreaga zi, suntem întotdeauna epuizați noaptea.)

Cuprins

Ziua eliberării.	7
Mama faptelor cutezătoare	85
Scrisoare de dragoste	121
O chestie la muncă.	133
Vrabia	164
Strigoi	174
Ziua mamei	215
Elliott Spencer	247
Casa mea	284